

رامتین مونیق

بالاخره آمار رشد اقتصادی سه ماهه اول ۱۴۰۵ منتشر شد و نگرانی بسیاری از کارشناسان صاحب‌نظران را برانگیخت چرا که منفی شدن رشد اقتصادی ایران اکنون ر کورد زده و رکود اقتصادی، حتی از دوران آغاز تحریم‌ها، در سال ۱۳۹۷، نیز عمیق‌تر شده است.

بر اساس آخرین نتایج حساب‌های ملی فصلی مرکز آمار ایران، محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰ در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۵ به رقم ۲۱.۷۹۵ هزار میلیارد ریال با نفت و ۱۷.۲۲۶ هزار میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است. در حالی که رقم مذکور در سه ماهه اول سال قبل با نفت ۲۴.۲۵۵ هزار میلیارد ریال و بدون نفت ۱۸.۰۴۹ هزار میلیارد ریال بوده که نشان از رشد منفی ۱۰.۱ درصدی محصول ناخالص داخلی بـا نفت و منفی ۴۶ درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت نسبت به سه ماهه اول سال ۱۴۰۴ دارد.

در بررسی‌ای این آمار نکته قابل توجه این است که برای نخستین بار، آمار رشد اقتصادی ایران با احتساب نفت، منفی‌تر از آمار رشد اقتصادی بدون احتساب نفت شده است. لازم به یادآوری است که در سنوات گذشته، آمار رشد اقتصادی با احتساب نفت معمولاً مثبت بود که برخی اقتصاددانان رشد حاصل از بخش نفت و خدمات را، رشدی بی کیفیت ارزیابی می کردند اما اکنون به نظر می‌رسد همین رشدی بی کیفیت هم از میان رفته و ظرفیت اقتصاد ایران ۱۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل، کوچک‌تر شده است.

رشد منفی ۲۶.۴ درصدی بخش نفت
همانطور که اشاره شد، آمار رشد اقتصادی با احتساب نفت نیز منفی شده و این امر را باید با توجه به نرخ رشد گروه «استخراج نفت و گاز طبیعی»، تحلیل کرد.

بررسی گزارش مرکز آمار ایران نشان می دهد که تولید ناخالص داخلی در این بخش، در بهار ۱۴۰۵ نسبت به فصل مشابه سال قبل، ۲۶.۴ درصد کاهش پیدا کرده است. در گزارش تجارت‌نیوز در

در بهار ۱۴۰۵ اوال معمول رشد اقتصادی در این شکسته شد و این نرخ با احتساب نفت، به منفی ۱۰٫۱ درصد رسید. بررسی گزارش مرکز آمار از رشد اقتصادی سه ماهه اول سال نشان می دهد که رشد بخش «استخراج نفت و گاز طبیعی» هم به منفی ۲۶٫۴ درصد رسیده که به معنای کاهش تولید و صادرات نفت است. به نظر می‌رسد که تداوم وضعیت جنگی و محاصره دریایی باعث رکود شکنی رشد منفی در اقتصاد ایران شده است

گزارش

بورس در گرداب سیگنال های سیاسی:

محاصره دریایی رکورد رشد منفی اقتصادی را شکست: ۱۰- درصد

رشد منفی تمام بخش های اقتصاد، حتی نفت و خدمات

این خصوص، آمده است: «کاهش درآمدهای نفتی بخش نفت و گاز باعث شد که رشد اقتصادی ایران در بهار امسال با نفت منفی‌تر هم بشود. به همین دلیل است که رشد اقتصادی ایران بدون نفت در بهار امسال منفی ۴۶ درصد است و با نفت به منفی ۱۰.۱ درصد رسیده است.»

لازم به تأکید است که در این ۳ماه، اقتصاد ایران باچنین رشدی دربابی درگیر بوده و در این میان، مقامات، از جمله شـخص وزیر نفت، دائماً تأکید داشتند که آمار تولید و فروش نفت ایران تغییری نکرده است و باز هم ادعای بی تأثیری تحریم‌ها و محاصره دریایی، بر زبان مسئولین جاری بود، اما این آمار نشان‌دهنده تغییری محسوس در تولید و فروش نفت و گاز طبیعی است.

منفی شدن فقط مختص نفت نیست
البته تنها بخش نفت نیست که رشد منفی را تجربه کرده است و بررسی‌ها حاکی از حاکم شدن رشد منفی در سایر بخش‌های حقیقی اقتصاد ایران است.

در سمت تولید، گروه «صنایع و معادن» با ثبت رشد منفی ۱۴.۷ درصدی، بیشترین افت را در میان بخش‌های اصلی اقتصاد داشته است. این در حالی است که این گروه در بهار سال گذشته تقریباً در محدوده ثبات قرار داشت و رشد منفی ۰.۳ درصدی ثبت کرده بود. در گزارش اکوایران از آمار رشد اقتصادی ۳ماهه اول سال جاری، نوشته شد است: «سایر معادن نیز با افت ۱.۹ درصدی، مواجه شده‌اند و بخش صنعت، که سهم مهمی در تولید غیر نفتی دارد، ۲.۵ درصد کاهش یافته است. همچنین توزیع گاز طبیعی با رشد منفی ۲۱.۳ درصد، تأمین آب و برق با منفی ۵.۴ درصد و ساختمان با منفی ۶.۴ درصد رو به رو شده‌اند.» لازم به تأکید است که حتی بخش خدمات نیز دچار رشد منفی شده است. در گزارش اکوایران

چرا شاخص کل بورس تهران از ۷.۵ میلیون واحد عقب نشست؟

شاخص در نیمه نخست معاملات و کاهش شدت منفی شدن بازار رانمی توان به تنهایی به معنای پایان اصلاح بازار سهام دانست. آنچه در معاملات ۲ روز گذشته رخ داد، حاصل همزمانی یک اصلاح طبیعی پس از رشد بسیار سریع، شناسایی سود، خروج سنگین پول حقیقی و افزایش ریسک سیاسی بود.

به گزارش اقتصاد۲۴، پس از دو روز افت سنگین، معاملات بورس تهران دوشنبه ۳۰ شهریور را در حالی آغاز کرد که در نیمه نخست معاملات، شاخص کل ابتدا حدود ۴۰ هزار واحد رشد کرد و سپس بخشی از این افزایش را پس داد. در نیم ساعت ابتدایی شاخص حدود ۱۶ هزار واحد بالا رفت و به محدوده ۷.۲ میلیون واحد رسید. در همین مقطع حدود ۶۷ درصد نمادها در محدوده مثبت معامله شدند و ارزش صف‌های خرید به حدود ۱۰۸ هزار میلیارد تومان رسید، در حالی که ارزش صف‌های فروش حدود ۱۰۴ هزار میلیارد تومان بود. این بازگشت در شرایطی رخ داد که بازار سهام در ۳ روز گذشته بیش از آن یکی از سنگین ترین افت‌های شهریور را تجربه کرده بود. شاخص کل در ۲۸ شهریور ۱۰۸ هزار و ۸۹۱ واحد و در ۲۹ شهریور ۱۵۷ هزار و ۲۳۰ واحد افت کرد و در مجموع شاخص این طی دور روز حدود ۲۶۶ هزار واحد، معادل نزدیک به ۳.۵ درصد، کاهش یافت. خروج پول حقیقی نیز در این دور روز به ترتیب حدود ۶۰۱ هزار و ۷۳ میلیارد تومان گزارش شد.

نکته مهم این است که این اصلاح پس از یک دوره رشد بسیار سریع رخ داده است. شاخص کل بورس پس از بازگشایی بازار در ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ در محدوده ۳۰.۷ میلیون واحد قرار

معمای ۸۰ میلیون بشکه نفت؛

غارت در روز روشن و سفره‌هایی که خالی تر شد

- مریم محمدی**

در روزهایی که تأمین هزینه بدهی‌ی‌ترین نیازهای زندگی برای بخش بزرگی از جامعه به یک نبرد تمام‌عیار تبدیل شده، خبر تاراج ۸۰ میلیون بشکه نفت توسط شبکه‌ای خاص، افکار عمومی را در بهتی تلخ فرو برده است. پرونده‌ای که نشان می دهد در سایه قدرت و ذیل فساد شفافیت و نظارت، چگونه ده‌ها میلیارد دلار از ثروت ملی بی سروصدا به جیب چند نفر سر از می می شود و سهم مردم از این سرمایه، تنها تحمل بار تورم، فقر و بی پناهی است. ماجرا از یک اختلاس سداه بانکی یا انحراف بودجه معمول فراتر است. صحبت از شبکه‌ای متشکل از چهار نفر از افراد متنفذ، دامادها و چهار همدار متصل به حاشیه‌های امن قدرت است که بدون کمترین پاسخگویی، چوب حراج به سرمایه‌های این کشور زده‌اند. در هر ساختار سیاسی متعاری، افشای یک هزارم چنین فساد کلانی کافی است تا زلزله‌ای در ارکان اجرایی ایجاد کند و

همچنین آمده است: «خدمات که سال گذشته رشد مثبت اما بسیار محدودی معادل ۰.۳ درصد داشت، در بهار ۱۴۰۵ با کاهش ۴.۸ درصدی مواجه شده است. البته افت خدمات نیز یکدست نبوده است. واسطه‌گری مالی همچنان رشد مثبت ۲ درصدی داشته و سایر خدمات با رشد ۱۳.۱ درصدی بالاترین رشد را در میان زیر گروه‌های خدماتی ثبت کرده‌اند. در سوی دیگر، حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات با رشد منفی ۱۷ درصدی با افت شدیدی روبه‌رو شده‌اند. عمده خرده‌فروشی، هتل و رستوران نیز ۳.۹ درصد کاهش داشته‌اند.» گفتنی است، در بهار امسال رشد تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده در تمام رشته فعالیت‌های اقتصادی نسبت به مدت مشابه سال گذشته منفی شده و تنها رشته فعالیت کشاورزی از این قاعده مستثنی بوده به‌طوری که تولید ناخالص داخلی بخش کشاورزی در بهار سال جاری به ۲.۳ درصد رسیده است.

کاهش توانان سرمایه‌گذاری، مصرف و صادرات

بررسی دیگر آمارهای مربوط به رشد اقتصادی سال ۱۴۰۵ تکانی را درباره تبعات جنگ به سیاست‌گذاران گوشزد می کند. برای مثال، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بهار ۱۴۰۵، به منفی ۸.۴ درصد رسیده است بدین معنا که نه تنها ظرفیت جدیدی در آن می‌تواند یک اصلاح پس از رشد پرشتاب باشد. ظرفیت‌های موجود گذشته هم متسکلهک شده‌اند. لازم به تأکید است، منفی شدن سرمایه‌گذاری، به عنوان موتور محرک رشد اقتصادی، کاملاً به فضای جنگی و ریسک‌های سیاسی مربوط است؛ در فضای جنگی ریسک‌های سیاسی، سرمایه‌گذاران نـه تنها از اقتصاد نمی‌شوند بلکه سرمایه‌های خود را را نیز خارج می کنند که همین موضوع، استهلاک را افزایش می دهد. این موضوع فراتر از آسیب‌های

مصرف نهایی خصوصی در بهار امسال ۴ درصد کاهش یافته که نشان از کاهش مستمر قدرت خرید خانوارها دارد. در عین حال، کاهش ۱۰ درصدی اندازه اقتصاد ایران نشان دهنده کاهش بیشتر در آمد سرانه خانوارهای ایرانی است که در این شرایط، وضعیت معیشتی مردم را وخیم‌تر می کند. در عین حال، تشدید فساد یکی دیگر از تبعات رشد منفی اقتصادی است که در نهایت خود هم به عاملی برای منفی‌تر شدن رشد اقتصادی، می‌انجامد

امسال ۴ در صد کاهش یافته که نشان از کاهش مستمر قدرت خرید خانوار هادارد.

کاهش بیشتر رفاه خانوارها و افزایش فساد
در کنار تحلیل علل منفی شدن رشد اقتصادی، باید به تبعات این منفی شدن نیز توجه داشت. لازم به ذکر است، بسیاری از اقتصاددانان نرخ رشد اقتصادی را مهمترین شاخص رفاهی می‌دانند و اعتقاد دارند که این نرخ، دقت بیشتری نسبت به شاخص‌های دیگری نظیر «ضرب جینی» دارد و وضعیت رفاهی یک اقتصاد را به گویایی بیان می کند؛ هر چند باید توزیع این رشد را نیز در نظر گرفت.

مهمترین تأثیری که منفی شدن رشد اقتصادی می‌گذارد، کاهش در آمد سرانه کشور است. گفتنی است در آمد سرانه از تقسیم میزان رشد اقتصادی بر جمعیت یک کشور حاصل می‌شود و اکنون با توجه به کاهش ۱۰ درصدی رشد اقتصادی و افزایش جمعیت، در آمد سرانه بیش از پیش کاهش پیدای می کند. حتی قبل از انتشار آمار رشد اقتصادی سه ماهه اول ۱۴۰۵، رئیس کل بانک مرکزی اذعان کرده بود که در آمد سرانه ایرانیان طی ۱۳ سال نصف شده است. همچنین مقایسه فاصله معنادر در آمد سرانه ایران با دیگر کشور های منطقه، مورد توجه اقتصاددانان قرار گرفته بود.

در کنار کاهش شدید رفاه، خالی ماندن ظرفیت تولیدی و منفی شدن رشد اقتصادی، بستر ساز برخی تبعات جانی نظیر فساد هم هست. فرشاز مومی ۱۳ شهر یور، نسبت به خالی ماندن دوم سوم ظرفیت تولیدی ایران هتسدار داده و تأکید کرده بود که این ظرفیت به دلیل تشویق فساد، در عین تضعیف تولید کننده، خالی مانده است. او گفته بود: «گر واقعاً می‌خواهید فساد کم شود، باید این بستر را اصلاح کنید. با این حال، تقریباً تمام سیاست‌های اقتصادی که از سال ۱۳۹۰ تاکنون با شدت بیشتری در دستور کار قرار گرفته، از جمله سیاست‌هایی بوده که ضربه‌های مهلکی به تولید کنندگان وارد کرده است.»

در جمع‌بندی می‌توان گفت، اکنون بخش تقاضای اقتصاد ایران است که بحران زده شده و بحران آن به بخش عرضه نیز سرایت یافته است. با وجود ظرفیت‌های خالی در بخش عرضه، می‌توان به رشد اقتصادی دست یافت به شرط اینکه تقاضا را، به واسطه سرمایه‌گذاری و ...، تقویت کرد اما مهمترین مانع برای تحرک تقاضا در حال حاضر، تداوم وضعیت جنگی و محاصره دریایی است. تا سايه شـوم این دو عامل بر اقتصاد ایران سنگینی می‌کند، نمی‌توان امید به رشد اقتصادی داشت و این روند نزولی و رکودی، به بیش از منفی ۱۰ درصد هم خواهد رسید.

است که در آن باید درباره از سرگیری حملات گسترده باهدف پایان دادن به درگیری تصمیم بگیرد. ترامپ گفت: «یک تصمیم بزرگ پیش رو دارم. آیا می‌خواهم وارد عمل شوم و آنها را نابود کنم یا نه؟ تصمیم بزرگی است. هر چیزی ممکن است اتفاق بیفتد.» سارااک اوایدخبرنگار اکسیوس درباره هیئت این موضوع نوشت: «اگر چه ترامپ پیش از این نیز تهدیدهای مشابهی مطرح کرده بود اظهارات جدید او در آستانه دیدار برنامهریزی شده روز سه شنبه بار هبران شش کشور حوزه خلیج فارس مطرح شده است. قرار است ترامپ در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک با هبران عربستان سعودی، امارات متحده عربی، قطر، بحرین، کویت و عمان دیدار کند.» همین ریسک سیاسی را باید مهم ترین محرک بازار در دوروز بریزی ۲۸ و ۲۹ شهریور ارزیابی کرد.

واکنش سیستم حکومتی است. نهادهایی که برای کوچک ترین مسائل روزمره شهروندان، سریع ترین برخورد را تدارک می بینند، حالا در برابر تاراج ده‌ها میلیارد دلار از حق الناس، روزه سکوت گرفته‌اند. هیچ کس نمی پرسد این پول کجا رفت و هیچ مسئولی حاضر نیست حتی برای حفظ ظاهر، پشت تر بپون بیاید و توضیحی به افکار عمومی ارائه دهد. این بی تفاوتی و طلبکاری، نشان دهنده عمق یک فساد ساختاری است؛ گویی این ثروت نه امانتی متعلق به ۹۰ میلیون ایرانی، که کنیت و حق مسلم حلقه خودشان است و اساساً نیازی به پاسخگویی به مردم احسان نمی کنند.

این گزارش تنها یک روایت خبری از یک فساد اقتصادی نیست، بلکه پرششی انتقادی خطاب به همه ماست. آیا تکرار این دستبرد‌ها به بیت‌المال، جامعه را دچار یک بی حسی، بیماری و مسخ شدگی کرده است؟ وقتی فساد یی با این ابعاد و وسعت رخ می دهد و هیچ صدایی به اعتراض بلند نمی‌شود، آیا ما هم ناخواسته بخشی از این چرخه معیوب نشده ایم؟ این سکوت سرد، فریاد خفه شده میلیون‌ها ایرانی است که احساس می کنند در برابر هیولای فساد، کاملاً بی پناه و تنها راه شده‌اند و زندگی و آینده خود را در این مسیر باخته‌اند.

خبر اقتصادی

وزیر اقتصاد:

مبالغ جدید کالا برگ

از ۱۵ مهر پرداخت می شود

وزیر اقتصاد از آغاز ارائه کالا برگ با مبالغ جدید به دهک‌های پایین از ۱۵ مهر خبر داد به گزارش خبر آنلاین، سیدعلی مدنی زاده اظهار داشت: برای پرداخت کالا برگ با مبالغ جدید باید تعداد نفرات در دهک‌های پایین و منابع پرداختی آن مشخص شود. او همچنین افزود که تعداد نفرات و مبالغ پرداختی در هفته جاری مشخص می‌شود.

■ ■ ■

رئیس کل بانک مرکزی خبر داد:

رشد ۱۹ درصدی نقدینگی در ۵ ماه

رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد: بابر نامه‌ریزی جهت استفاده از ابزارهای مؤثر پولی برای کنترل رشد نقدینگی، به‌ویژه کنترسل جدی میزان خلق نقدینگی توسط بانک‌ها، در ماه‌های اخیر شباب رشد نقدینگی گرفته شد. به گزارش تسنیم، عبدالناصر همتی درباره آمار نقدینگی گفت: رشد نقدینگی ۵ ماهه در پایان مرداد ماه نسبت به پایان سال ۱۴۰۴ در حد ۱۹ درصد بوده است. این رقم در ۵ ماهه اول سال پیش معادل ۱۸ درصد بوده است. او ادامه داد: در کنار کنترل نقدینگی و تورم، بانک مرکزی و سیستم بانکی با تمرکز بر تأمین مالی تولید در ۵ ماهه اول سال از طریق تسهیلات بانکی و ابزارهای تأمین مالی زنجیره‌ای، مبلغ ۴۱۰۰ همت از طریق تسهیلات تولید را تأمین مالی کرده‌اند که از ابتدای سال رشد ۶۸ درصدی داشته است.

■ ■ ■

معاون سازمان توسعه تجارت مطرح کرد:

سایه سنگین جنگ

بر کردیورهای تجاری کشور

معاون سازمان توسعه تجارت ایران با تأکید بر اینکه باید برای تداوم تجارت به سراغ مسیرهای تجاری پایدار برویم، عنوان کرد: جنگ و موضوعات سیاسی حال حاضر دنیاروی توسعه کردیورهای تجاری در ایران سایه انداخته است. به گزارش ایلنا، امیر روشن بخش قنبری با بیان اینکه وقتی ظرفیت ۱۲ سال کالا کاهش پیدا کرده، به موازات آن، ظرفیت‌های مربوط به تجارت هم کاهش پیدا کرده است، گفت: آمار گمرک هم تأیید می کند که در ۵ ماهه امسال حدود ۲۵ درصد تجارت ما هم در واردات و هم در صادرات افت داشته است. به گفته او، سایه بیست‌ن شدن مسیر ریلی باقرقستان و ترکمنستان از سوی دیگر، بسته شدن مقطعی مرزهای شلمچه و چذابه، همه و همه موجب کاهش حجم تجارت کشور شده است.

■ ■ ■

استاندار هرمزگان:

جنگ یش از یک میلیارد دلار

به زیر ساخت‌های صنعتی خسارت زد

استاندار هرمزگان، مطرح کرد: خسارات وارد شده به هرمزگان در جریان جنگ حدود ۶۵ همت برآورد شده و بیش از یک میلیارد دلار نیز به زیر ساخت‌های صنعتی استان خسارت وارد شده است. همچنین بخش صیادی و زیرساخت‌های بندری حدود ۴۵ همت خسارت دیده‌اند. به گزارش اکوایران، محمد آشوری افزود: حدود ۴۰۰ غیرنظامی در هرمزگان به شهادت رسیده‌اند و تعدادی از نیروهای نظامی نیز جان باخته‌اند. هرمزگان پس از تهران، بیشترین خسارات و آمار شه‌دار در جریان ۲۰۳ روز درگیری داشته است.

■ ■ ■

وعدۀ اتمام خاموشی‌ها محقق نشد:

تداوم خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده

در استان‌های کم‌برخوردار

با وجود اظهار نظرهای رسمی در مورد پایان خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده، بررسی جدول‌های منتشر شده از سوی شرکت‌های توزیع برق برخی از استان‌ها نشان می‌دهد خاموشی‌ها همچنان در برخی استان‌ها ادامه دارد. به گزارش تجارت‌نیوز، طبق اعلام شرکت توزیع برق، مردم کرمانشاه همچنان ۲۹ شهریور نیز مجبور به تحمل خاموشی دوساعته بودند. همچنین مردم استان چهارمحال و بختیاری حداقل تا ۲۰ شهریور، ماه درگیر خاموشی‌های دوساعته بودند. برنامه خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده استان لرستان نیز نشان می‌دهد که مردم این استان نیز همچنان پس از ادعای اتمام خاموشی‌ها درگیر قطعی برق بودند. باید گفت خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده محدود به این سه استان نیست و این سه استان تنها نمونه‌هایی از استان‌هایی هستند که همچنان باجشار قطعی برق را تحمل می‌کنند.

■ ■ ■

یک مقام مسئول اعلام کرد:

سهم ۷۰ درصدی قاچاق از بازار لوازم آرایشی

مدیرکل دفتر امور اقتصادی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز با اشاره به سهم حدود ۷۰ درصدی قاچاق در بازار لوازم آرایشی، اعلام کرد: بیش از ۹۰ درصد لوازم آرایشی قاچاق، تقلبی و غیراصل هستند. به گزارش مهر، رضاموسی زاده افزود: براساس بررسی‌های بیش از ۹۰ درصد لوازم آرایشی قاچاق، کالاهای تقلبی و غیر اورجینال هستند و به همین دلیل لازم است مصرف کنندگان در هنگام خرید، توجه بیشتری به محل تهیه محصولات داشته باشند.

■ ■ ■

مومنی:

مرزهای ایران و پاکستان

شیانه روزی می شوند

وزیر کشور گفت: در سفر پاکستان توافق شده بود که برای افزایش حجم مبادلات تجاری مرزهای موجود با پاکستان شبانه‌روزی شده و قرار است مرز جدیدی در کوهدک باز شود. اسکندر مومنی، در نشست خبری بعد از دیدار با محسن نقوی، وزیر کشور پاکستان، درباره موضوعات مطرح شده در دیدار دو جانبه گفت: هدف اصلی از این دیدار پیگیری توافقاتی بود که از سفرهای قبلی داشتیم. وزیر کشور با اشاره به روابط دو کشور تأکید کرد: با توجه به روابط خوبی که وجود دارد بخشی از توافقات دوجانبه در حال عملی شدن است- از جمله از تقاعلیات تجاری از ۳ به ۱۰ میلیون دلاری که هدف کوتاه‌مدت میان مدت بوده است.